

Obce
jinak.cz

Analýza odpadového hospodářství a
návrhová opatření pro obec
Středokluky

Listopad 2024

Na začátku roku 2021 nabyl účinnosti nový zákon o odpadech a další související zákony, které v mnoha ohledech přináší do České republiky revoluci v odpadovém hospodářství. Jedním z hlavních cílů nového zákona o odpadech je minimalizace vzniku odpadu ukládaného na skládky a vyšší míra třídění komunálních odpadů. Tyto cíle Česká republika přenesla do svého zákona ze závazné legislativy EU.

Nový zákon o odpadech pro dosažení uvedených cílů zavádí několik nových nástrojů, a to především takzvanou „míru separace“, což je zjednodušeně poměr vytríděného a skládkovaného odpadu. Pro obce je stanoven první milník míry separace 60 % v roce 2025. Neplněním separačních cílů se obce vystavují riziku sankcí až do výše 200 tis. Kč za každý rok neplnění.

Separční cíle pro obce a města

Rok	2025	2030	2035
Hodnota separačního cíle	60 %	65 %	70 %

Zdroj: Zákon o odpadech č. 541/2020 Sb.

Dalším nástrojem je „sleva na skládkovacím poplatku“, což ve zkratce znamená, že obce mohou určité množství odpadu ukládat na skládku za stejnou cenu jako doposud, ale při překročení zákonem stanovené produkce skládkovaného odpadu v přepočtu na jednoho občana, bude další odpad ukládat na skládku za výrazně zvýšenou sazbu. V následující tabulce jsou uvedeny změny sazby za ukládání odpadu na skládku v následujících letech.

Sazba pro jednotlivé dílčí základy poplatku za ukládání odpadů na skládku

Dílčí základ poplatku (Kč/t)	Poplatkové období v roce									
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030+
-využitelný odpad	800	900	1 000	1 250	1 500	1 600	1 700	1 800	1 850	1 850
-zbytkový odpad	500	500	500	500	500	600	600	700	700	800
-nebezpečný odpad	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000

Zdroj: Zákon o odpadech č. 541/2020 Sb.

Mnoho změn a povinností, které nová legislativa přináší, bude mít v následujících letech přímý dopad na obce a jejich rozpočty, a proto je nutné se touto problematikou více zabývat. Obec Středokluky si za účelem posouzení aktuální připravenosti na plnění povinností nového zákona o odpadech nechala zpracovat analýzu odpadového hospodářství od nezávislé poradenské společnosti ARCH consulting. Rozsáhlá analýza všech aspektů systému odpadového hospodářství obce přinesla mnoho zjištění, která jsou uvedena v následujícím souhrnu nejdůležitějších zjištění.

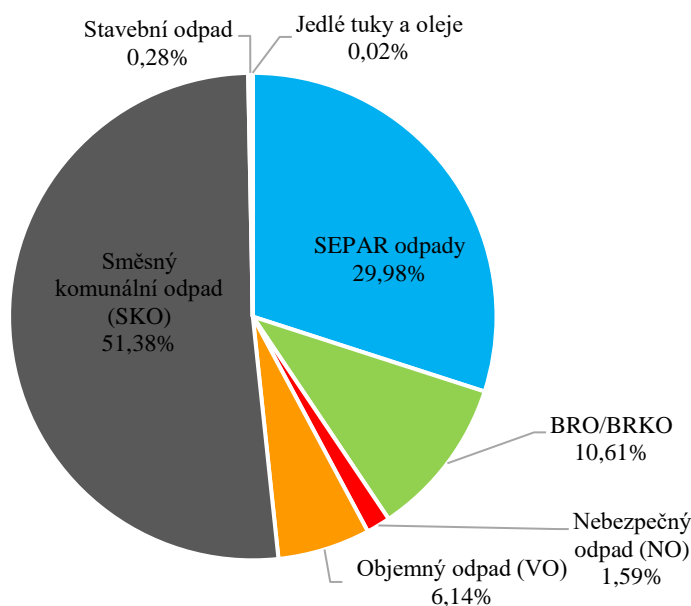
Ekonomika odpadového hospodářství

Celkové výdaje obce v roce 2023 představovaly **2 476 326 Kč**. Nejvýznamnějšími položkami z výdajů byl sběr, svoz a odstranění SKO představující částku 1 272 285 Kč (51,38 % celkových výdajů), zajištění tříděného sběru v hodnotě 742 285 Kč (29,98 % celkových výdajů) a sběr, svoz a zpracování biologicky rozložitelného odpadu v hodnotě 262 787 Kč (10,61 % celkových výdajů).

Výdaje na OH v letech 2022 a 2023				
Položka	2022	2023	Meziroční rozdíl (Kč)	Meziroční rozdíl (%)
SEPAR odpady*	636 499 Kč	742 285 Kč	105 786 Kč	16,62 %
BRO/BRKO**	197 542 Kč	262 787 Kč	65 245 Kč	33,03 %
Nebezpečný odpad (NO)*	34 238 Kč	39 330 Kč	5 092 Kč	14,87 %
Objemný odpad (VO)	143 596 Kč	152 076 Kč	8 480 Kč	5,91 %
Směsný komunální odpad (SKO)*	1 123 139 Kč	1 272 285 Kč	149 146 Kč	13,28 %
Stavební odpad	0 Kč	6 958 Kč	6 958 Kč	100 %
Littering	800 000 Kč	0 Kč	-800 000 Kč	-100,00 %
Jedlé tuky a oleje	605 Kč	605 Kč	0 Kč	0,00 %
Výdaje celkem	2 935 619 Kč	2 476 326 Kč	-459 293 Kč	-15,65 %
V přepočtu na obyvatele	2 258 Kč	1 898 Kč	-361 Kč	-15,97 %

Zdroj: Dotazník EKO-KOM 2022 a 2023

Výdaje na OH v roce 2023

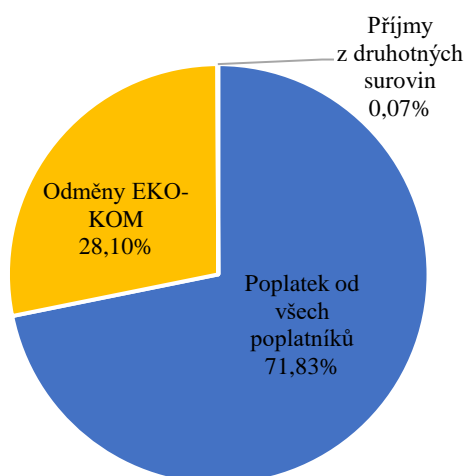

Celkové příjmy v roce 2023 činily **1 005 076 Kč**. Příjmy plynoucí z poplatků za nakládání s odpady od všech poplatníků dosahovaly výše 721 900 Kč (71,83 % celkových příjmů) a odměny od společnosti EKO-KOM pro SEPAR odpady dosáhly výše 282 467 Kč (28,10 % celkových příjmů).

Příjmy na OH v letech 2022 a 2023				
Položka	2022	2023	Meziroční rozdíl (Kč)	Meziroční rozdíl (%)
Poplatek od všech poplatníků	726 500 Kč	721 900 Kč	-4 600 Kč	-0,63 %
Odměny EKO-KOM	228 248 Kč	282 467 Kč	54 219 Kč	23,75 %
Příjmy z druhotných surovin	883 Kč	709 Kč	-174 Kč	-19,71 %
Příjmy celkem	955 631 Kč	1 005 076 Kč	49 445 Kč	5,17 %
V přepočtu na obyvatele	735 Kč	770 Kč	35 Kč	4,77 %

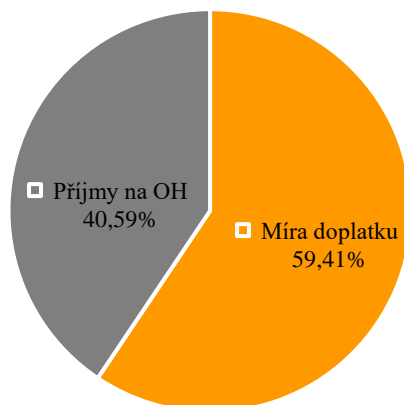
Zdroj: Dotazník EKO-KOM 2022 a 2023, fakturace bonusů EKO-KOM 2022 a 2023

Příjmy na OH v roce 2023

V roce 2023 tedy obec Středokluky doplácela na odpadové hospodářství **1 471 250 Kč**, což představuje míru doplatku **59,41 %**. Doporučená výše doplatku dle společnosti ARCH consulting s.r.o. a Svazu měst a obcí ČR by neměla přesáhnout výše 25 %.

Míra doplatku obce na OH v roce 2023

Poplatek od občanů a rekreatantů obec Středokluky vybírá dle OZV č. 1/2021, o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství. Výše poplatku je stanovena na 600 Kč/os. a rok. Od poplatku mohou být občané osvobozeni, pokud splňují požadavky dle článku č. 7. **Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství od občanů by měl pokrývat náklady na celý systém nakládání s odpady, nejen náklady na svoz a odstranění směsného komunálního odpadu.**

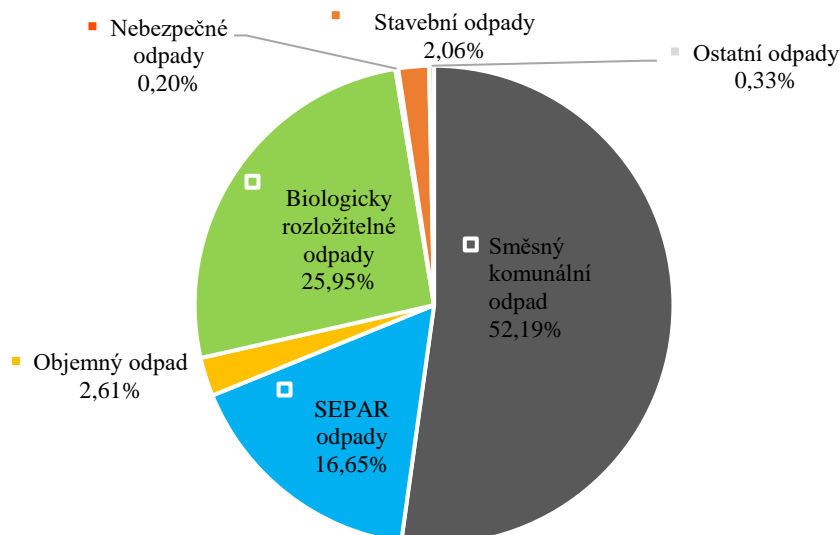
Produkce a nakládání s odpady v obci

V rámci skladby celkové produkce odpadů v roce 2023 byl největší položkou směsný komunální odpad (285,32 tun – 52,19 %). Mezi další hlavní skupiny produkovaných odpadů patřily biologicky rozložitelné odpady (141,85 tun – 25,95 %) a separované odpady –papír a lepenka, sklo, dřevo, plasty a kovy (91,00 tun – 16,65 %). Celkově obec Středokluky dosáhla za rok 2023 orientační míry separace **43,83 %**. Tato hodnota aktuálně nespĺňuje legislativní požadavek na míru separace **60 %** pro rok 2025. Dle zkušeností společnosti ARCH consulting s.r.o. a zároveň monitoringu MŽP dosahuje v současné době většina obcí míry separace okolo 30 %. Z tohoto pohledu je tedy obec Středokluky **nadprůměrná**.

Celková produkce skupin odpadů v letech 2022 a 2023

Název	Produkce 2022 (t)	Produkce 2023 (t)	Meziroční rozdíl (t)	Meziroční rozdíl (%)
Směsný komunální odpad	281,07	285,32	4,25	1,51 %
SEPAR odpady	80,68	91,00	10,31	12,78 %
Objemný odpad	29,38	14,29	-15,09	-51,36 %
Biologicky rozložitelné odpady	134,09	141,85	7,76	5,79 %
Nebezpečné odpady	1,23	1,08	-0,14	-11,66 %
Stavební odpady	0,00	11,28	11,28	100,00 %
Ostatní odpady	1,22	1,82	0,60	48,76 %

Celková produkce skupin odpadů v roce 2023

Dle benchmarkového ukazatele vykázala obec v roce 2023 **nadprůměrnou** produkci směšného komunálního odpadu a nedosáhla **potenciální** produkce BRKO v přepočtu na jednoho obyvatele – tato fakta lze považovat za **negativní** z hlediska míry separace. **Upozorňujeme, že bioodpad díky svým vlastnostem (vysoká objemová hmotnost) má zásadní vliv na navýšení míry separace a doporučujeme usilovat o navýšení produkce bioodpadu.** Dle benchmarkového ukazatele vykázala obec v roce 2023 **nadprůměrnou** produkci SEPAR odpadů a **podprůměrnou** produkci objemného odpadu – tato fakta lze naopak považovat za **pozitivní** z hlediska míry separace.

V následující tabulce jsou shrnuty produkce vybraných skupin odpadů v přepočtu na jednoho obyvatele v porovnání s benchmarkovými ukazateli.

Souhrn Benchmarků obce	
Měrná produkce SKO v kg/obyvatele obce 2023	218,6
Měrná produkce SKO v kg/obyvatele v obcích vel. 1001-4000 obyvatel 2023	177,1
Měrná produkce SEPAR v kg/obyvatele obce 2023	61,5
Měrná produkce SEPAR v kg/obyvatele v obcích vel. 1001-4000 obyvatel 2023	53,1
Měrná produkce VO v kg/obyvatele obce 2023	11,0
Měrná produkce VO v kg/obyvatele v obcích vel. 1001-4000 obyvatel 2023	39,5
Měrná produkce BRKO v kg/obyvatele obce 2023	108,7
Potenciál měrné produkce BRKO v kg/obyvatele ČR 2023 *	191,6

Dále je uvedena SWOT analýza, která stručně shrnuje veškeré zjištění analýzy odpadového hospodářství v obci Středokluky.

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- Nadprůměrná produkce SEPAR na obyvatele- Podprůměrná produkce VO na obyvatele	<ul style="list-style-type: none">- Nadprůměrná produkce SKO na obyvatele- Podprůměrná produkce BRKO na obyvatele- Nízká míra separace- Skládkování SKO a VO- Vysoká míra doplatku na OH- Nedostatečná práce s občany – informování, vzdělávání, motivace
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none">- Zapojení podnikatelských subjektů- Zavedení kontrolních mechanismů- Zavedení motivačních systémů a zlepšení práce s občany (informování)- Změna koncového zařízení pro SKO a VO- Zavedení Door to Door systému- Zisk nové smlouvy s dodavatelem služeb	<ul style="list-style-type: none">- Sankce za nesplnění míry separace- Nesplnění cílů odděleného soustředování odpadů pro rok 2025- Nárůst poplatku za ukládání odpadu na skládku

Obec si klade za cíl na základě výsledků analýzy postupnými kroky změnit a optimalizovat současný systém nakládání s odpady v obci tak, aby byly splněny všechny zákonné povinnosti a minimalizovaly se dopady nového zákona na obecní rozpočet, a tudíž i na výši poplatku za svoz odpadu od občanů. O všech budoucích změnách v systému sběru a nakládání s odpady v obci budou občané včas informováni, nicméně již dnes je jisté, že bez spolupráce a většího zájmu o danou problematiku ze strany občanů nebude možné splnit požadavky, které na nás nová odpadová legislativa klade.